

Władysław Broniewski

Władysław Broniewski

Słowo o Stalinie

(Fragmenty)

III

„Rewolucja — parowóz dziejów”
Chwała jej maszynistom!
Cóż, że wrogie wiatry powieją?
Chwała pionącym iskrom!

Chwała tym, co wśród ognia i mrozu
jak złom granitowy trwali,
jak wcielona wola i rozum,
jak Stalin.

Przeleciały watahy lotne
białogwardyjskiej konnicy...
Trwał, jak skała samotny,
Carycyn.

Parły niemieckie kolumny,
waliły stalowym gradem,
aż padły pod pięknym i dumnym
Stalingradem.

Pokój, pokój, pokój!
Pokojem oddycha świat.
Ty go strzeżesz, opoko,
Związku Republik Rad.

IV

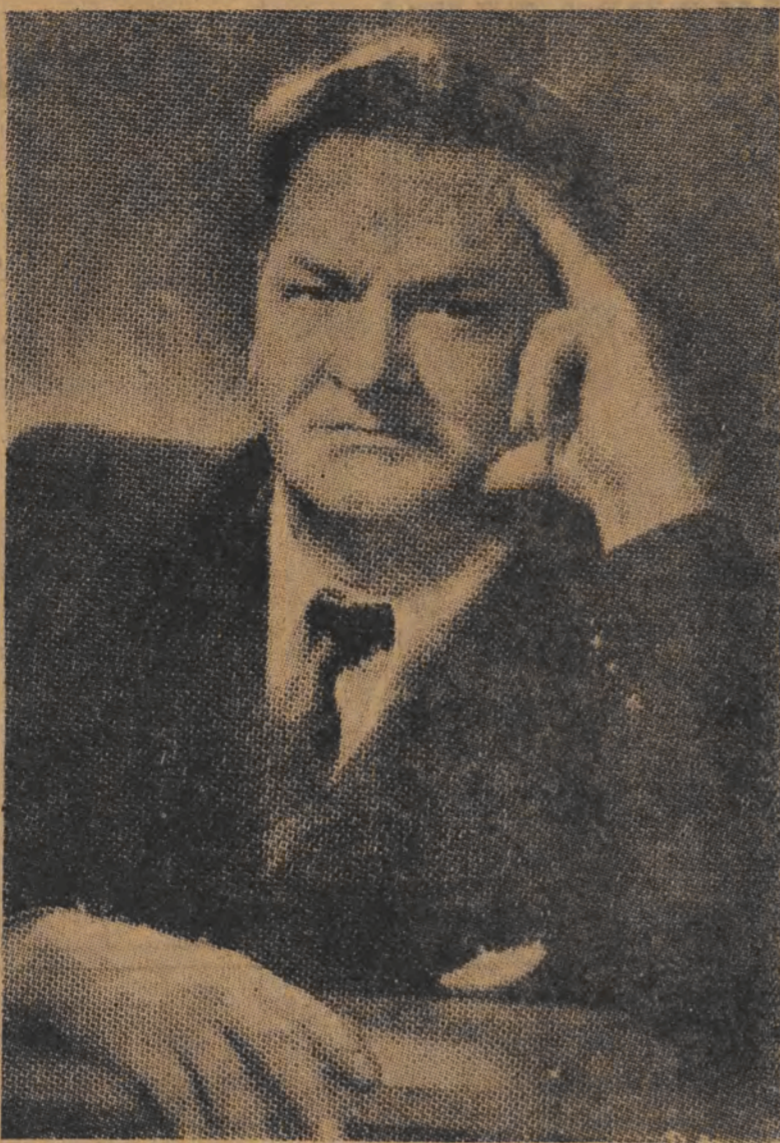
Wiek dwudziesty rozłupał atom.
Runęła Hiroszima.
Atom zawisnął nad światem —
czy nie go nie powstrzyma?

Czy nowa wojna, czy Wał Turgajski
stłuc jak łupinę orzecha?
Kraju Republik, nowe twórz bajki:
wstecz niech popłynie rzeka!

Odwrócimy łożyska rzek,
i pustynię woda użyczy,
popędzimy dwudziesty wiek
ku szczęściu światowej ojczyzny!

Wiatry pustynne — wstecz!
Pragniemy wiedzieć, nie — wierzyć!
Budujemy Pospolitą Rzecz
robotników, chłopów, żołnierzy.

(r. 1949)

Na przystanku tramwajowym, przy rogu ul. Bandurskiego i Piotrkowskiej — stoi grupa młodych dziewcząt. Skromny dwuszerog ośmioczęściowy dziesięcioklasistek. Siwowłosa nauczycielka trzyma w ręku paczkę książek. Oczekują na tramwaj? Dlaczego więc odwrócone są wszystkie plecami do jezdni?

Nauczycielka mówi do nich przyciszonym głosem: —

Patrzcie... patrzcie... młodzi...

Jedna z dziewczynek wybiega z szeregu, odpina od bluzeczki pasowy goździk i wręcza go stojącemu obok mężczyźnie w ciemnoniebieskiej marymarce, w kapeluszu z szerokim rondem. Broniewski, Broniewski, Broniewski — rozbrzmiewają szepty w dwuszerogu.

A Broniewski gawędzi wiaśnie z jakimś tramwajarzem, z tym człowiekiem z „tramwajarskiej budki”, który rozmawia z poetą, pijąc czarną kawę z cynkowego kubka. Jest pięknie. Wrzesień, słońce przygrzewa.

Potem poeta podąża w dół Piotrkowskiej. Pozdrawiają go przechodnie, studenci, uczniowie, robotnicy. Znają go wszyscy. Przecież nie tak dawno deklamował u nich w fabrycznej świetlicy. Inwalida w budce — wybiera starannie wśród paczek — trzeba mu dać najlepsze. Kwiatarka rozmawia z nim przez okno wystawy. Ot, tak, po prostu... znajomi.

Urodził się pół wieku temu z okładem (1897), a jeszcze dziś jest rzeźbi i młody. Słowa jego pieśni — obecnie, jak i przed dwadzieścia pięć laty — to „sztafardę rozwianą wśród walki, to na wieżach wznieciona pochodnia”. Technie z nich wciąż gorąco żar młodości, płonie w nich ten sam niewygasły ogień, dzwienią w jego pieśniach

ta sama nuta buntu przeciw krzywdzie człowieka, przeciw wszelkiej niesprawiedliwości.

Od owego pierwszego tomiku, który ukazał się w grudniu 1925 roku, od owych „Wiatraków”, poprzez „Dym nad miastem”, „Balladę o Placu Teatralnym”, „Troskę i Pieśń”, do „Komuny Paryskiej”, skonfiskowanej przez samicyjnych władcyków

Broniewski niesie wysoko nad głową czerwony sztandar rewolucji. Wiersze jego recytowali komuniści na nielegalnych zebraniach, deklamowali więźniowie w więziennych lochach — gdy mówił o barykadach, gdy wieścił ostateczne zwycięstwo, gdy wołał natchnionym głosem do proletariatu całego świata.

Będąc sam w więzieniu, układał dla współtowarzyszy niedoli porywające słowa o dalekim Magnitogorsku, gdzie wschodzą jutrzienka wolności.

Długa była droga Poety do Polski sprawiedliwości społecznej, do Polski, o której marzyli wiecy synowie naszego

narodu. Szukał jej w legionach i nie znalazł. Otrząsnął z siebie „wielkie oszustwo”, poznał farbowa nych lisów, mianujących się przyjaciółmi ludu. Wziął do ręki książkę Lenina, uczył się, w poszukiwaniu prawdy, aby ją odnaleźć wśród skrzyżowanych, wśród wyzyskiwanych i oszukiwanych. Zapowiadał staremu, strupieszemu porządkowi społecznemu bliski upadek.

A potem, gdy sanacyjna zarada doprowadziła do tego, że hitlerowska awantura ruszyła na Polskę, chwycił za karabin, bierze „bagnet” na broń. I „choć były rachunki krzywd, choć smakował gorzko więzienny chleb” — spieszy bronić Ojczyzny!

Po odzyskaniu wolności — wraca do kraju. Staje wśród robotników Czerwonej Łodzi. I znów tworzy... Dla potomności, dla wieków, które nadejdą, stawia wielką dźwiadź Ojczyzny jej zarzętą, nieustępliwą pracę, jej wspaniałą odbudowę z ruin. Wznosi wraz z murarza mi, ślusarzami, most Poniatowskiemu, buduje nową Polskę!

Stawia wielkich synów narodu — w pieśni o generale Świerczewskim — w hymnach chwali o wielkich i nieugiętych synach Ojczyzny.

Słowa, które zaczął wypowiadać przed siedemnaście laty — Słowa o Magnitogorsku — znajdują swój dalszy ciąg w „Słowie o Stalinie”, w wierszach, które wyrażają całą miłość narodu polskiego dla Ojczyzny, dla Ojczyzny całego świata, dla Nauczyciela i Wodza całej postępowej ludzkości.

Dziś — w ćwierćwiecze niezmężonej pracy — masy pracujące Czerwonej Łodzi — przesyłają ukochanemu piewcy rewolucji — gorące słowa pozdrowień. Dumni jesteśmy, że i wśród nas tużycił swe piękne pieśni, że chodzą nami w ciągu pierwszych lat wolności.

Żyj nam długo, Towarzyszu Broniewski!

Władysław Broniewski

ŁÓDŹ

Ciaży sercu troska i pieśń,
Troskę w sercu ukryj i nieś,
pieśń jak kamień podnieś i rzuć.
W dymach czarnych budzi się Łódź.

Wyją syreny, wyją co rano,
grożą pięściami rude kominy,
w ceglach czerwonych dzień nasz jest rana,
noc jest przelaną kropłą jodyny,
niechaj ta kropła dzień nasz upalny
czarnym — po brzegi — gniewem napelni —
staną warsztaty, staną przedzalnice,
śmierć się wysnuje z motków bawelny...

Troska iskrą w sercu się tli,
wiele w sercu ognia i krwi —
dymem czarnym musi się snuć
pieśń, nim iskrą padnie na Łódź.
Z ognia i ze krwi robi się złoto,
w kasach pękających skaczą papiery,
warczą warsztaty prędką robotą,
tuczą się Łodzią tłuste Scheiblersy,
im — tylko radość z naszej niedoli,
nam — na ulicach końskie kopyta —
chmura gradowa ciągnie powoli,
stanie w piorunach Rzeczpospolita.

Ciaży sercu wola i moc,
rozpal iskrę, ciśnij ją w noc,
powiew gniewny wciągnij do płuc —
jutro inna zbudzi się Łódź.

Iskra przyniesie wieść ze stolicy
staną warsztaty manufaktury,
pójdzie Piotrkowską tłum — robotnicy
ptaki czerwone fruną do góry!
Silnym i śmiałym, któż nam zagrozi
drogę, co dzisiaj taka już bliska?
Raduj się serce pieśnią dla Łodzi
gniewna, wydartą z gardła konfiskat.

Wśród nowych książek

Nakładem Państwowego Instytutu Wydawniczego ukazała się książka Stanisława Wygodzkiego pt. „Widzenie” (str. 274. Cena 300 zł.). Tematem ośmiu opowiadań są obrazy z życia Partii na przestrzeni ostatnich lat dwudziestu, ujęte w formę wspomnień b. członka KPP. W bardzo prostych, a jakże przekonujących słowach omawia Wygodzki szereg idei i idei rewolucyjnej wśród robotników przemysłowych przed rokiem 1939, udział komunistów w walce z okupantem i rolę Partii w kształtowaniu nowego obywatela Polski Ludowej.

Nakładem Państwowego Instytutu Wydawniczego ukazała się również

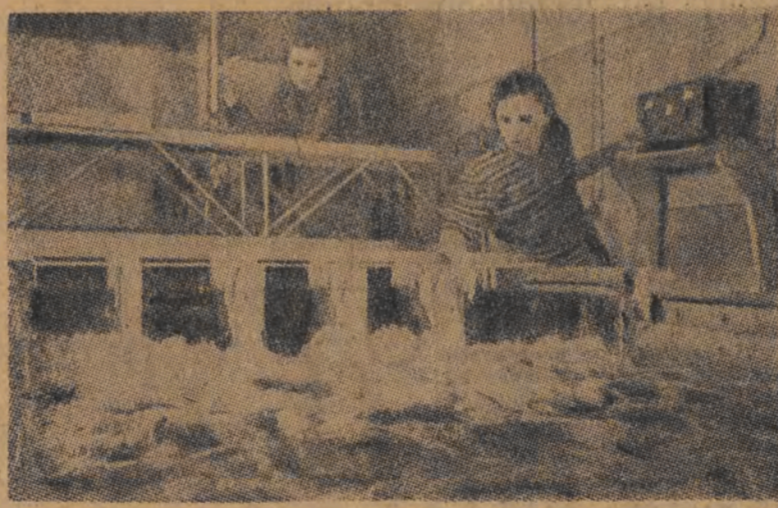
opowiadania Michała Rusinka w tomiku zatytułowanym „Młody wiatr”, po przedzonym przedmową autora (str. 178. Cena 200 zł.).

Książka zawiera 7 opowiadań nawiązujących do wspomnień z dzieciństwa, które upłynęło w środowisku miejskiego proletariatu.

Ukazało się również wznowienie dramatu Stanisława Wyspiańskiego pt. „We ele” (Str. 274. Cena 230 zł.).

Godną uwagi nowością tego wydania jest wstęp prof. Kazimierza Wyki, który szczegółowo omawia genezę utworu i konflikty społeczno-polityczne tkwiące u jego podstaw.

Wspaniałe budowle Epoki Stalinowskiej służą będą sprawie wolności i szczęścia wszystkich narodów

W Kujbyszewie uruchomiony już został model Elektrowni Wodnej, która w ciągu kilku lat stanie na Woltzie. Na zdjęciu inżynier L. Morozowiczowa — bada szybkość i siłę wody — pedzące przez spusty. W „naturze” — tama elektrowni będzie oczywiście znacznie większa od swego modelu.

W artykule wstępnym poświęconym wielkiemu budownictwu hydroenergetycznemu w ZSRR, dziennik „TRUD” stwierdza między innymi, że nowe, budowane obecnie w ZSRR obiekty hydroenergetyczne dostarczą wody do irygacji 25,5 miliona hektarów ziemi, tzn. obszaru 3-krotnie większego, niż cała powierzchnia ziem irygowanych w USA.

Roczne zbiory pszenicy na ziemiach, które zostaną zrygowane w ciągu kilku najbliższych lat przekroczą ponad 2-krotnie łączne zbiory zbóż w Argentynie. Kapitalizm — kontynuuje „Trud” — stał się od dawna już hamulcem rozwoju społeczeństwa ludzkiego, przeganiłm ustrojem społecznym. Świadczy o tym historia budownictwa wielkich urządzeń energetycznych w świecie kapitalistycznym. Historia ta — to łańcuch przestępstw, systematy znieograbianie mas pracujących przez monopolistów.

„Nie jest przypadkiem, że słowo „Panama” datujące się z okresu 40-letniego budownictwa Kanału Panamskiego, stało się synonimem oszustwa. Obżarty, bestialski, łakną

cy krwi i zysków imperializm pozostawia po sobie pustynię i śmierć. Ruiny i zgłiszcza rozposcierają się obecnie tam, gdzie jeszcze niedawno kwitły miasta i wsie młującej pokój Korei.

W okresie, gdy ludzie radzieccy budują nowe elektrownie wodne, budują kanały i nawadniają pustynie, to w tym samym czasie inżynierowie amerykańscy zakładają materiały wybuchowe w skalach Lorelei nad Renem. Imperialiści knują ludożercze plany zatopienia setek miast, tysięcy fabryk i kopalń w Niemczech Zachodnich.

Wbrew jednak szaleńczej furii anglo-amerykańskich podżegaczy wojennych nie udało się uratować systemu kapitalistycznego skazanego na zagładę. Z każdym dniem wzmacniają się i rozszerzają niezliczone siły wielkiego obozu pokoju, demokracji i socjalizmu, na czele którego kroczą Związek Radziecki.

Stalinowski elektrownie na Woltzie, Amu-Darji i Dnieprze — to BUDOWLE POKOJU I PRZYJAZNI MIĘDZY NARODAMI. Materiał no-techniczna baza socjalizmu zbu-

dowana przez naród radziecki w okresie przedwojennym, zasłużyła się dobrze wielkiej sprawie uratowania ludzkości przed niewolą faszystowską. Nowe budowle epoki stalinowskiej służą będą również sprawie wolności i szczęścia wszystkich narodów.

Na olbrzymich terenach Związku Radzieckiego objętych gigantycznym planem budownictwa hydroenergetycznego — panuje niebywałe ożywienie. Na wiecach i zebraniach robotnicy i kolchoźnicy manifestują swą radość i wdzięczność dla Partii i Rządu za nowy przejaw troski o dobro ludu, za gigantyczne poczynania symbozujące dzień jutrzejszy narodu radzieckiego. Z olbrzymim entuzjazmem powitały masy pracujące UKRAINY i KRYMU decyzje Rady Ministrów ZSRR o wielkim budownictwie hydroenergetycznym.

W stolicy Zagłębia Donieckiego, w mieście STALINO odbył się wielki wiec, na który przybyła ludność z całego obwodu. Uczestnicy wiecu wśród niemiłkających owacji uchwilił tekst listu do Józefa STALINA, w którym wyrażają głęboką wdzięczność za niustanną troskę o umo-

wienie potęgi ojczyzny socjalistycznej i dzieła pokoju na całym świecie.

Naczelnym inżynierem budowy Elektrowni Kujbyszewskiej — N. A. Małyszew i zastępcą naczelnego inżyniera budowy Elektrowni Stalinradzkiej J. S. Charitonow uzgadniają techniczne szczegóły prac przy gigantycznych budowlach.

Grupa inżynierów budownictwa wodnego w Kujbyszewie — już przystąpiła do szczegółowego opracowania — gotowych w głównym zarysie planów gigantycznej tamy na Woltzie.

27 września

KRONIKA PARTYJNA

UWAGA, GRUPOWI! W dniu 27 września o godz. 16.30 w lokalu Dzielnicy przy ul. Wigury 4-6, odbędzie się odprawa grupowych...

Prenumerata pism radzieckich na 1951 r.

Klub Międzynarodowej Prasy i Książki w Łodzi, ul. Piotrkowska 86, przyjmuje prenumeratę pism radzieckich na rok 1951.

Co nam daje Plan 6-letni?

3 razy więcej żłobków

Jeżeli chodzi o opiekę nad matką i dzieckiem, to wskazać należy na prawie trzykrotny w stosunku do 1949 r. wzrost liczby miejsc w żłobkach miejskich...

Jak to było przed wojną? Dobrze pamięta to ponure czasy. Stała przy krosnie, nerwowo śledząc bieg czółenka. Czy aby wszystko w porządku? Czy nie będzie krzychał majster...

Kobiety pracujące rozumieją już dziś doskonale, jak wielkim dobrodziejstwem są dla nich żłobki. Rozumieją i domagają się zakładania ich przy każdym większym zakładzie pracy.

Wielka impreza artystyczna na rzecz odbudowy Warszawy

Staraniem Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Włókienniczego odbędzie się w dniu 1 października rb. w hali sportowej „Wi-Ma” przy ul. Armii Czerwonej wielka impreza artystyczna...

Karygodna bezduszność

Od roku niszczej mur i rdzewiej maszyny a biurokraci niefrasobliwie wypisują bezużyteczne papiery

Piotrkowska 182. Centrum miasta. Trzeba przejść jedno podwórze, potem drugie, aby znaleźć to, czego szukamy: w samym końcu widnieje wśród drzew zaniedbany, opuszczony budynek...

Piotrkowska 182. Centrum miasta. Trzeba przejść jedno podwórze, potem drugie, aby znaleźć to, czego szukamy: w samym końcu widnieje wśród drzew zaniedbany, opuszczony budynek...

A sprawa jest paląca. 90 proc. robotników PRB dojeżdża spoza terenu miasta. Dotychczas niejeżdżą się oni w barakach drewnianych i prywatnych mieszkaniach...

Cała ta historia wydaje się nie tylko niedopuszczalna, ale wręcz skandaliczna. W chwili, gdy walczymy o pełne wykorzystanie parku maszynowego, gdy technicy trudzą się nad podniesieniem jego wydajności...

Właściciel domu przy ul. Dworskiej 68, p. Kołodziej-ski, stara się utrudnić życie swym lokatorom. Oto pan ten zamyka w biały dzień furtek na zasuwę. Wieczorem zaś już o godz. 20 furka nie tylko jest zamknięta...

Przed Narodowym Spisem Ludności

Przygotowania w pełnym toku

Już tylko 10 tygodni dzieli nas od Narodowego Spisu Powszechnego, który odbędzie się w dniu 3 grudnia w całym kraju...

Miało i Jego Bolaćki

Nasi Czytelnicy zwracają uwagę! Spiączka w MZK. Tow. St. Glowacki pisze: „W ubiegłym roku ul. 11 Listopada przemianowana została na ulicę Obrońców Stalingradu...

Gospodarz domu utrudnia życie lokatorom

Tow. Saar pisze: „Właściciel domu przy ul. Dworskiej 68, p. Kołodziej-ski, stara się utrudnić życie swym lokatorom. Oto pan ten zamyka w biały dzień furtek na zasuwę...

Przed Narodowym Spisem Ludności

Przygotowania w pełnym toku

Już tylko 10 tygodni dzieli nas od Narodowego Spisu Powszechnego, który odbędzie się w dniu 3 grudnia w całym kraju...

W przeddzień inauguracji roku akademickiego

Nasze odwiedziny w Politechnice Łódzkiej

Już za kilka dni nastąpi uroczysta inauguracja roku akademickiego w Łodzi. Co się dzieje w tej chwili we wyższych uczelniach? Jaki mają przebieg przygotowania do rozpoczęcia nauki? Aby uzyskać odpowiedź na te interesujące pytania...

PSS zaopatruje Łódź w ziemniaki na zimę

Od jutra sprzedaż w 4-ch punktach zyspu

Tegoroczne zaopatrzenie ludności Łodzi w ziemniaki na zimę będzie znacznie obfitsze, niż w roku ubiegłym. Powszechna Spółdzielnia Spożywców przygotowała się do sprowadzenia na zimę ponad 12.000 ton ziemniaków...

Przełożony koncert

Z powodu niedyspozycji jednego z artystów Delegatura „Artosu” została zmuszona do przełożenia koncertu: Henryk Kowalski, Paweł Lewicki, Stanisław Urstein na dzień 3 października 1950 r.

Odczyt

„W środę dnia 27 września br. o godz. 19 w lokalu N.O.T., Piotrkowska 102, inż. Józef Drzewiecki wygłosi odczyt na temat: „Nowe formy współzawodnictwa i nowatorstwa”...

Ofiary

Koło Ligi Kobiet przy zakładach Przemysłu Dziejarskiego im. Wacława Głazewskiego, ul. Krzemieniecka 2, wpłaciło zł 5.000.— na odbudowę Warszawy.

Poszukiwani pracownicy

Montaż pracodawców, praktykantów, spawaczy i sztafieri na instalacje sanitarne natychmiast przybyć SPB. Zgłaszać się Piotrkowska 171 — Wydział Personalny.

Ogłoszenie drobne

ZGUBIONO książeczkę z Ubezpieczalni na nazwisko Kazimierz Stanisław, 16616

